Lietas Nr. A420276015
Lietas arhīva Nr. A42-02760-15/34

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā
Jelgavā, 2015.gada 27.oktobrī

Administratīvā rajona tiesa
šādā sastāvā: tiesnese L.Apšeniece

rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu /pers. A/ pieteikumā par labvēlīga administratīvā akta, ar kuru piešķirtu kaitējuma atlīdzību kā Černobiļas atomelektrostacijas avārijas seku likvidēšanas dalībniekam, izdošanu.

Aprakstošā daļa

[1] Pieteicējs /pers. A/ 2015.gada 9.jūnijā vērsies Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras (turpmāk – aģentūra vai atbildētājs) reģionālajā nodaļā ar iesniegumu par kaitējuma atlīdzības kā Černobiļas atomelektrostacijas (turpmāk – AES) avārijas seku likvidēšanas dalībniekam piešķiršanu no 2014.gada 9.jūnija. Ar aģentūras Jelgavas reģionālās nodaļas 2015.gada 1.jūlija lēmumu Nr.15/1432586 (turpmāk – sākotnējais lēmums) pieteicējam atteikts piešķirt kaitējuma atlīdzību. Aģentūras direktors ar 2015.gada 14.augusta lēmumu Nr.09-7/5767 (turpmāk – Lēmums) sākotnējo lēmumu atstājis negrozītu, balstoties uz šādiem apsvērumiem.

[1.1] 1998.gada 28.jūlijā pieteicējam piešķirta trešā invaliditātes grupa ar norādi, ka saslimšana saistīta ar Černobiļas AES avārijas seku likvidēšanas darbu veikšanu un 50 % darbspēju zaudējumu. 2001.gada 10.jūlijā pieteicējam pagarināta trešā invaliditātes grupa un noteikti 55 % darbspēju zaudējuma. No 2009.gada 24.jūlija līdz 2016.gada 21.jūlijam pieteicējam noteikta otrā invaliditātes grupa ar šo cēloni un 60 % darbspēju zaudējumu.

Tā kā pieteicējam invaliditāte konstatēta līdz Černobiļas AES avārijas seku likvidēšanas dalībnieku un Černobiļas AES avārijas rezultātā cietušo personu sociālās aizsardzības likuma (turpmāk – Likums) spēkā stāšanās brīdim 2000.gada 1.janvārī, tad invaliditātes pensija viņam aprēķināta kaitējuma atlīdzības apmērā. Gadījumā, ja invaliditātes pensijas apmērs, kas aprēķināts saskaņā ar likumu "Par valsts pensijām", bija mazāks par kaitējuma atlīdzības apmēru, pensiju piešķīra kaitējuma atlīdzības apmērā.

Mainoties invaliditātes grupai un darbspēju zaudējuma pakāpei, invaliditātes pensija pieteicējam pārrēķināta.

[1.2] No 2010.gada 18.maija invaliditātes pensijas vietā pieteicējam piešķirta vecuma pensija. Tā kā aprēķinātās vecuma pensijas apmērs bija mazāks par invaliditātes pensijas apmēru, tad vecuma pensija tika aprēķināta nevis saskaņā ar likuma "Par valsts pensijām" normām, bet gan noteikta kaitējuma atlīdzības apmērā.

Tātad pieteicējam vecuma pensija piešķirta, saglabājot iepriekš saņemtās invaliditātes pensijas apmēru un ņemot vērā viņa darbspēju zaudējuma pakāpi, nevis ņemot vērā personas apdrošināšanas stāžu, sociālās apdrošināšanas iemaksas u.c. faktorus. Tā kā pieteicējam piešķirtā vecuma pensija jau ir noteikta kaitējuma atlīdzības apmērā, otru kaitējuma atlīdzību piešķirt nav pamata.

[2] Nepiekrītot Lēmumam, pieteicējs vērsies ar pieteikumu Administratīvajā rajona tiesā. Pieteikumā norādīts, ka, sasniedzot 57 gadu vecumu, pieteicējam ir tiesības saņemt vecuma pensiju un kaitējuma atlīdzību kā Černobiļas AES avārijas seku likvidēšanas dalībniekam. Reāli pieteicējam tiek maksāta tikai vecuma pensija kaitējuma atlīdzības apmērā, tādējādi nepamatoti liedzot saņemt vecuma pensiju par nostrādātajiem gadiem un veiktajām sociālajām iemaksām.

[3] Rakstveida paskaidrojumā atbildētājs pieteikumu neatzīst, balstoties uz Lēmumā minētajiem argumentiem. Papildus atbildētājs norāda, ka šobrīd Černobiļas AES avārijas seku likvidēšanas dalībnieki saņem atšķirīgu sociālo nodrošinājumu atkarībā no invaliditātes noteikšanas laika. Lai sekmētu vienlīdzīgas attieksmes principu, Labklājības ministrija ir izstrādājusi grozījumus Likumā. Grozījumu rezultātā tām personām, kurām invaliditāte ir noteikta līdz 2000.gada 1.janvārim un kuras vecuma pensiju saņem kaitējuma atlīdzības apmērā, vecuma pensija tiks pārrēķināta saskaņā ar likumu "Par valsts pensijām" un piešķirta kaitējuma atlīdzība. Grozījumu īstenošanai nepieciešams papildus finansējums no valsts budžeta, taču 2015.gadam budžetā netika paredzēti līdzekļi grozījumu veikšanai, tāpēc grozījumu ieviešana ir atlikta līdz 2016.gadam.

[4] 2015.gada 16.oktobrī tiesā saņemtajā pieteicēja atsauksmē uz atbildētāja paskaidrojumiem pieteicējs uzsver, ka viņam ir tiesības saņemt gan kaitējuma atlīdzību, gan vecuma pensiju.

Motīvu daļa

[5] Pārbaudījusi lietā esošos pierādījumus un novērtējusi procesa dalībnieku argumentus, tiesa atzīst, ka pieteikums ir pamatots un apmierināms.

[6] Tiesa konstatē, ka pieteicējam kopš 1998.gada 28.jūlija noteikta invaliditāte ar darbspēju zaudējumu, saslimšana saistīta ar piedalīšanos Černobiļas AES avārijas seku likvidēšanas darbos *(lietas 18., 24.-31.lapa)*. Līdz 2010.gada 17.maijam pieteicējs saņēmis invaliditātes pensiju kā Černobiļas AES avārijas seku likvidēšanas dalībnieks *(lietas 6.lapa)*, bet no 2010.gada 18.maija viņam piešķirta vecuma pensija saskaņā ar likumu „Par valsts pensijām" *(lietas 14., 15.lapa)*.

Nav pamatota atbildētāja [1.2] norāde, ka vecuma pensija pieteicējam nav piešķirta saskaņā ar likumu „Par valsts pensijām", jo tieši uz šī likuma normām ir atsauce aģentūras 2011.gada 2.jūnija lēmumā Nr.3688, ar kuru pieteicējam piešķirta pensija.

[7] Likuma 8.panta pirmās daļas 1.punkts noteic, ka tiesības uz kaitējuma atlīdzību ir Černobiļas AES avārijas seku likvidēšanas dalībniekam, kuram ir noteikta invaliditātes cēloņsakarība ar Černobiļas AES avārijas seku likvidēšanas darbu veikšanu. Saskaņā ar Likuma 10.panta pirmo daļu Černobiļas AES avārijas seku likvidēšanas dalībnieki, kuriem ir noteikta invaliditātes cēloņsakarība ar minēto darbu veikšanu, vienlaicīgi var saņemt kaitējuma atlīdzību un valsts pensiju, kas piešķirta saskaņā ar likumu „Par valsts pensijām".

Kaitējuma atlīdzība ir likumdevēja noteikta papildu sociālā garantija černobiliešiem, kas zaudējuši darbspējas, un tā piešķirama arī tad, ja persona jau saņem valsts pensiju – vecuma vai invaliditātes pensiju *(skat. Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2012.gada 18.jūnija sprieduma lietā Nr.SKA-11 [13] punktu un 2013.gada 4.jūnija sprieduma lietā Nr.SKA-304 [8] punktu)*.

Administratīvā procesa likuma (turpmāk – APL) 6.pants noteic, ka, pastāvot vienādiem faktiskajiem un tiesiskajiem lietas apstākļiem, iestāde un tiesa pieņem vienādus lēmumus.

Tā kā lietā, kurā pēc būtības ir identiski faktiskie un tiesiskie apstākļi kā šajā lietā, Augstākā tiesa ir paudusi savu nostāju, tiesai nav pamata atkāpties no līdzšinējās tiesu prakses. Ievērojot vienlīdzības principu, pieteicējs pamatoti uzskata, ka viņam ir tiesības saņemt gan vecuma pensiju, gan kaitējuma atlīdzību.

[8] Likuma 9.panta pirmā daļa noteic, ka kaitējuma atlīdzību šā likuma 8.panta pirmās daļas 1.punktā minētajām personām piešķir un pārrēķina tādā pašā kārtībā un apmērā kā kaitējuma atlīdzību personām, kuras līdz 1997.gada 1.janvārim ir cietušas nelaimes gadījumā darbā vai kurām ir konstatēta arodslimība. Atbilstoši Ministru kabineta 2001.gada 23.augusta noteikumu Nr.378 „Darbā nodarītā kaitējuma atlīdzības aprēķināšanas, finansēšanas un izmaksas kārtība" 17.1.1.apakšpunktam un 20.punktam lēmumu par kaitējuma atlīdzības piešķiršanu pieņem, pamatojoties uz darbinieka pieprasījumu par kaitējuma atlīdzības piešķiršanu, par iepriekšējo laikposmu, bet ne vairāk kā par 12 mēnešiem pirms pieprasījuma iesniegšanas dienas.

Ar iesniegumu par kaitējuma atlīdzības piešķiršanu pieteicējs aģentūrā ir vērsies 2015.gada 9.jūnijā *(lietas 7.lapa)*. Līdz ar to kaitējuma atlīdzība aprēķināma un izmaksājama no 2014.gada 9.jūnija.

[9] Saskaņā ar APL 126.panta pirmo daļu, ja pieteikums pilnībā vai daļēji apmierināts, tiesa piespriež no atbildētāja par labu pieteicējam viņa samaksāto valsts nodevu. Ministru kabineta 2013.gada 12.februāra noteikumu Nr.85 „Kārtība, kādā administratīvajā lietā iemaksā, atmaksā un atlīdzina valsts nodevu un iemaksā un atmaksā drošības naudu" 13.punkts noteic, ka valsts nodevu atlīdzina mēneša laikā pēc tiesas vai tiesneša nolēmuma stāšanās spēkā no tās iestādes budžeta līdzekļiem, kura attiecīgajā administratīvajā lietā bijusi pieaicināta atbildētāja pusē.

Tā kā pieteikums ir apmierināms, aģentūrai no sava budžeta līdzekļiem jāatlīdzina pieteicējam samaksātā valsts nodeva.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 126.panta pirmo daļu, 246.-251.pantu, 254.panta pirmo un otro daļu, 289.-291.pantu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda

pilnībā apmierināt /pers. A/ pieteikumu.

Uzlikt par pienākumu Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūrai viena mēneša laikā no sprieduma spēkā stāšanās dienas izdot administratīvo aktu par kaitējuma atlīdzības piešķiršanu un izmaksāšanu /pers. A/ kā Černobiļas atomelektrostacijas avārijas seku likvidēšanas dalībniekam no 2014.gada 9.jūnija.

Piespriest no atbildētājas – Latvijas Republikas pusē pieaicinātās iestādes Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras par labu /pers. A/ (personas kods /personas kods/) samaksāto valsts nodevu 28,46 *euro* apmērā.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā viena mēneša laikā no tā sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Jelgavas tiesu namā.

Tiesnese L.Apšeniece